

1902

Pancsova, 1901.

IV. évfolyam, 28. szám.

Vasárnap, július 7.

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 12 kor.
Fél évre . . . 6 „
Negyed évre . . . 3 „
Egy szám ára 20 fill.

Hirdetések
és nyiltéri közlemények
jutányosan közöltnék.

VÉGVIDÉK

Politikai hetilap.

Szerkesztőség

kiadóhivatal

Gromon-utca 2. sz. a.

Wittigschlager K. cégénél.

→←

Közlemények, előfizetési és
hirdetési díjak, úgy a lap
szétküldésére vonatkozó
panaszok a kiadóhivatalba
küldendők.

Megjelenik:

minden vasárnap reggel.

Felelős szerkesztő:

Feymann Gyula

ügyvéd.

Hirdetések

Wittigschlager K. könyvkereskedésében is felvételnek

Gromon-utca 2. szám.

A gyermekvédelem.

Széles Magyarországon sok százezer gyermek van, a kit a humanizmus könyörületessége nélkül bizvást nevelhetne a rózsabokor és furdethetne a hajnali harmat. Sok százezer gyermek apátlanul, anyátlanul ebben a napsugaras, mosolygó szép világban. Úgy kereng az élet zivatarában, mint a fájáról elsodort gyöngye levél.

Az emberi irgalom házakat emelt ezeknek az apró embereknek. Az állami gyermekmenhelyek zsufolva vannak velük. Itt nevelődnek, cseperednek fel valaméddig; a míg szárnyakra kaphatnak és kiröpülhetnek az élet nehéz, viszontagságos küzdelmébe, harci zivatarába.

Nagy szüksége ezeknek a menhelyeknek. Sok ezer gyermeket sodort el még csöppnyi élete bimbójában a kegyetlen élet. És mennyi angyalt csináltak ez ártatlan lelkekből az irgalmatlan gyermekdajkáló páriák. Pusztult, erősen pusztult Magyarország árva gyermek nemzedéke. Zsenge virágok hervadása, bimbók hullása volt ez.

Végre-valahára elvihartott e virágpusztulás tele. A humanizmus meleg napfénye rásgázk ez apró emberekre, kikre nem mosolyoghat le a szülői szeretet sugára. Az állam gondoskodott róla, hogy hajlékot kapjanak a zsenge palánták, virágnevelő üveg-házat, mely megvédi őket az élet forgatagától.

Az állami gyermekmenhelyről szóló törvény a hétéven aluli gyermeket oltalmába vette. Hét esztendő korukig tehát nem a mezők lilomaképen nevelődnek az ártatlan gyermeklelkek.

De aztán? . . . Eddig úgy volt, hogy a menhelyek szárnyakra bocsátották a hétéves apróságot; ha el lehetett helyezni valamely törvényhatósági, vagy magánárva-házban, valamely jótékony intézetben, vagy egyesületnél jó volt, ha nem, úgy is jó. A menhely tovább nem adhatott menedéket a kis árváknak, mert a törvény nem kötelezte rá. A sze-

gény gyermek pedig a maga gyöngye szárnyain ott repdesett? A míg el nem sodorta egy szellő, egy kisebbszéri szélvihar, a mely temetője lett a gyöngye virágszálnak.

A statisztika tehát még most is óriási arányát képes felmutatni a gyermekpusztulásnak. Mily siralmas gondolat a sok apró ártatlanság, a tömérdek serdülő reménység lehervadása.

Még a jelen parlamenti évben segítve lesz e riasztó állapot. Széll Kálmán belügy-miniszter a hét éven felüli gyermekek gondozásáról törvényjavaslatot nyújtott be a törvényhozáshoz. Ez a törvényjavaslat még ez évben törvényerőre fog emelkedni.

Nagyfontosságú lesz ez a törvény. Gondoskodni fog a sok száz, ezer apróság ekzsztencziájáról, nemcsak hétéves életkorukig, hanem tovább még nyolcz évig, tehát tizenöt esztendő korukig.

Ez a törvény fog intézkedni aziránt, hogy az állami gyermekmenhelyek apró nép-sége, ha hét esztendő korában nem tud seholsen jó elhelyezést kapni, tovább is ott maradhasson a gyermekmenhelyek kötelékében. A törvényjavaslat még messzebbmenő intézkedéseket is tartalmaz: a menhelyek kiadhatják gondozásba megbízható emberekhez s a tartási költségek fedezésére az állam évente négyszázezer koronányi összeget folyósít.

A belügyminiszter nemes gondolkozásának bizonyítéka ez a törvényjavaslat, a melyért, ha törvény erőre emelkedik, az egész nemzet hálájára számíthat. Szép és nemes az a cselekedet, a mely annyi sok anyátlan gyermeknek ad gondviselőt, az állam képében. Az útszéli rózsabokor kis szülőttei tehát az emberi irgalom fája alatt lelnek otthont, az alatt a fá alatt, a melynek árnya meg-övjá őket az élet zivatarától s a mely a szeretet gyümölcseit hullatja rájuk. Nem a hajnali harmat, de az emberi jótékonyosság élet-vize fürdelti hát meg Magyarország zsenge bimbónyitó virágait.

Iparfejlesztési chimaerák.

(Önálló vánterület és állami termelés.)

Évek óta folyik a kétségbeesett küzdelem, melynek célja, hogy hazai ipart teremtsen. A vámközösség mellett Magyarország gyarmata Ausztriának, a melynek kénye-kedvétől, terjeszkedési képességétől, nyulványainak hosszától és ragadóságától függ ipara, kereskedelme. Minthogy pedig Ausztriának az az életérdeke, hogy a gazdaságának, életberendezésének alapját képező nagyipar, melyet a magyar fogyasztó piac táplál és él, csonkítottan teljes-ségében fennálljon és fejlődjék, természetszerűleg minden eszközt megragad, semmi áldozattól vissza nem riad, hogy a Magyarországon keletkező ipart már csirájában elfojtsa, a versenyző gyárakat, melyek nem állami szállításokból élnek, hanem a szorosabb értelemben vett fogyasztó közönségre utalvák, kitorólje az élők sorából. Úti figura docet.

Ha szemügyre vesszük helyzetünket, elég szomorú gondolataink támadhatnak. Ma Magyarország földje meg van terhelve adóssággal, melynek kamatait nyerterményeinkkel fizetjük. Kereskedelmi mérlegünk az utóbbi években aktív ugyan, de nem annyira, hogy a kiviteli többlet fedezné a kamatszükségletet. Honnan kerül hát elő a kamatra szükséges pénz vagy pénzérték? Ez épp oly állami szükséglet, mint az iskolák, törvénykezési helyek fentartása, közigazgatás és egyéb állami feladat teljesítése. A mely háztartás adósságának kamatait fedezni nem tudja, az újabb adósságot csinál. Alkalmazva ezt a magyar állami háztartásra, nem a költségvetési törvény értendő itt, hisz az állami bevételek a kiadások szerint igazodnak, emelhetők és leszállíthatók, hanem a nemzeti vagyon és nemzeti jövedelem mérlege. Így föltétlenül, pontosabb számítás nélkül is, okvetlenül arra a következtetésre kell jutnunk, hogy ez az út belátható időben biztosan elvezet az állami hitel megrendüléséhez, a pénz devalvációjához.

S vajjon akkor nem lesz-e annyira elérőtlenül, enervált a nemzet, hogy már meg sem kísérelheti a gazdasági önállóságot? Ha népünkben meg volna a helyes gazdasági érzék, vissza kellene szereznie most a szabad rendelkezés lehetőségét, de nem forradalomszzerűleg élve, azzal megrázkodtatásokat idézve elő, hanem fokról-fokra, lépést tartva az ipari termelés tökélyesülésével.

Am nem lehet jogosaknak tekinteni gazdáink aggodalmait sem. Mert mi az első föltétele a megélhetésnek? Az élelmi szerek bősége. A jó táplálkozás adja meg gerinczét a gazdasági jólétnek. Az egyéb elsőrangú szükségletek kielégítésére szükséges eszközök megszerzésének föltételei sokkal könnyebbek s az élelmi szerek megszerzésének föltételeihez igazodnak. Nem ironia-e az, hogy gabonában

TÁRCSA.

Esik az eső.

Írta: Gustave Droz.

Esik az eső!
Akkor is így volt. Egész éjjel szakadt az eső. Reggel felé már csak gyöngén permetezett. A finom pára, mint valami átlátszó, könnyű selyemfátyol lebegett a rétek felett.

Az ebédet befejeztük és miután a kis Lajoskát lefektettük, az ablakhoz mentünk. Kinyitottuk az ablak két nagy szárnyát és teli tüdővel szivtuk magunkba az ózondús, friss levegőt.

— Nem jönnél egy kicsit sétálni? — kérdezte a feleségem.

— Igen, igen, csak hogy még nem látom a szivárvány színes karimáját.

— Ugyan ne félj, csak gyere; Nemsokára már kint voltunk a szabadban. Margit szorosan hozzám simult, a mint azt régebben tenni szokta, a mikor sokáig nem láttuk egymást.

Mindketten nagyon szerettük a zugó erdőt, a melyhez kora ifjúságunk annyi édes emléke fűződött. Most minden falevélén gyöngyöző vizesebb ragyogott és minden pillanatban vártuk, hogy reánk esnek.

Lelkem repesett a boldogságtól. Nagyon örültem, hogy feleségem olyan bátran viselkedett. S milyen édes dolog az, ha az ember kart karba fűzve sétál a lombos fák alatt. Az illatos levegőt magunkba szivtuk és melán hallgattuk az esőcseppek csevegését, a mint levélről levélre perogtek.

Hirtelen egy erősebb szélroham lóbálta meg a fák sudarait és a következő pillanatban ezer s ezer apró esőcsepp zuhant ránk.

Margit megállt.

— Oh, ez utalatos szél! — kiáltott föl. A kalapomat majd lefújta és egészen vizes vagyok.

— Hol kedvesem?

— Hol? A nyakamon, még pedig azon a helyen, tudod már, mit gondolok.

Rám nézett és mind a ketten elkezdtünk nevetni. Ő ugyanis azt a helyet gondolta, a hol rendszeren csókolni szoktam.

Mikor ismét mindent rendbe hoztunk, felém húzódt:

— Te mégis az anyám maradsz!

Megesókoltam és ő viszonozta csókjaimat.

Egy-két lépést haladtunk előre, majd ismét hirtelen megállott.

— Én azt hiszem, — szölt Margit hozzám, — hogy eltévedtünk. Én félek.

— Ugyan ne légy gyermek. De hogy is jutott ez most eszedbe?

Egész testében remegett és óvatosan előrehajolt, mintha hallgatónékné.

— Hallod? . . . Mi lehet ott bent az erdőben? Valami tompa kopogást hallok.

Én is odafigyeltem és mindjárt tudtam, hogy hányadán vagyunk.

Félve húzódt meg mellettem és remegő hangon sugta a fülembe:

— Jaj, én úgy félek! Térjünk vissza!

— Ne légy olyan bohó! Hát félsz a favágók kalapácsolásától?

— Biztosan tudod, hogy ott favágók dolgoznak?

— Persze.

— S mondd csak, becsületes emberek azok, nem bánanak senkit?

— Hogyne volnának tisztességes emberek! Különösen ezek! Jőjj, mindjárt ott leszünk.

Végre rábirtam, hogy velem jöjjon. Nemsokára egy kis házikó elé értünk, a hol egy összetöprödrött vén anyóka éppen a tyukjai etetésével foglalkozkodott.

— Jó estét uram! jó estét asszonyom! — köszöntött bennünket barátságosan, a mikor közelebb értünk. Tessenek beljebb jönni. Melegedjenek egy kissé, mert ma bizony elég hűvös az idő.

Bementünk.

A gunyhó közepén volt a tűzhely és felette egy nagy vasbogrács terpeszkedett. A mint beléptünk, a sarokban dolgozó három férfi fölhagyott munkájával.

— Háborgatjuk talán magukat? — kérdeztem az öreget.

— Dehogyan uram. Éppen az estebédhez akartunk fogni.

A két fiatal legény a szoba sarkából egy egyszerű fenyőasztalt húzott elő. Hamar fölterítették és tégyük számára tányért és poharat tettek az asztalra. Az öreg asszony serpenyőt tett a tűzhelyre és hozzálátott a vacsora elkészítéséhez.

Ebben az egyszerű környezetben feleségem még tündöklőbbnek tűnt föl szép kék ruhájában. Kezeit a tégy fölött melengette és egyben mindjárt a serpenyőbe is belekukuskált hol a vaj már olvadni kezdett.

Majd az anyókaéhoz fordult és kérlelő hangon szólt hozzá:

— Megengedi nénikém, hogy én készítsem el a rántottát?

Az öreg asszony nevetgelt és szívesen elfogadta az ajánlatot. Margit ott forgolódott a tűzhely

állandó jelentékeny kivitelünk van és valamivel gyöngébb terméskor az ébiuség réme mégis rögtön megjelenik?

Az első átmeneti időszakban ugyan megeshetik, hogy a gabona, a vágómarha, a sertés s a nyers termények vevő ereje csökken, föltéve, hogy a külföld, illetve jelenlegi fogyasztó piacunk: Ausztria prohibítív vámokkal a termelő hasznát kevesbiti. De ezen prohibítív vámtól félünk nem kell, minthogy osztrák szomszédunk várázásban levő nagyipara, melyen nemzeti vagyonossága nyugszik, ilyen velletások ellen biztosan próbál szolgálni. Eleinte mi annak ipari termékeire épp úgy ráleztünk utalva, mint az a mi nyersanyagainkra s a mely mértékben, bölcs óvatossággal és előrelátással, szaporítjuk, emeljük közbelső vámjainkat — s ez csak oly mértékben történelmi, a melyben iparunk a versenyképesség, az olesó termelés föltételeit már megszerezte — a mi földünk termőképességénél fogva előrelátható — az ipari munka nagyobb hasznot hajtó foglalkozás gyanánt jelentkezik, úgy az őstej melésben alkalmazott tőke és munkaerő az ipar terére fordul.

Itt is kell, hogy helyreálljon a termelésnek és fogyasztásnak az áringadozason elapuló heyes aránya, melynek érvényesítését ma a külföldi fejlettebb ipar illetéktelen befolyása kárunkra megakadályozza. Ha a termelés növekedik, a meg növekedett kínálat folytán a fogyasztó közönség határán túl az ár rohamosan csökken; de az ár csökkenése előidézi ismét a termelés apadását, a meg növekedett fogyasztással és kereslettel szemben a kínálat csökkenését, a mi ismét emelőleg hat az árakra. Barmelyiket tekintjük vevőnek vagy termelőnek, akár az őst, akár az ipari termelést (kereskedelmi és forgalmi szolgálatot), ugyan-ezen árluktuáció helyre fogja állítani a helyes arányt, javítani fogja a kereseti viszonyokat, könnyíteni fogja a megélhetés föltételeit.

Közelfekvő azon gondolat, hogy a mi viszonyok közt, a mikor az osztrák gyárakkal szemben, a melyek kipróbált munkaerőkkel, nagyobbbrészt a norvég felkészüléssel, régi hűvelvel, hatalmas tőkékkel dolgoznak, a magantevékenység sikeres versenyé ügyszólván kizártnak tekinthető, a helyett, hogy szubvencionált vállalatokba tőri pénzét az állam: vajjon nem volna e helyesebb, ha maga állítana fel p. o. textíliákat?

Az állami gyárak, a közvetlen állami termelés mellett és ellen hatalmas argumentumokat lehet harczba vinni. Az állam kereskedelmi védelmet vezetése nehézkés szervezetenél fogva nem alkalmas s nem is helyes, hogy az állam az adózó népesség kereseti alkalmait kevesbiti. Több esetben azonban föltétlenül jogosultsága van az állami termelésnek: így, midőn valamely cikk itthoni előállítására állami érdeket képez, vagy midőn a népességre oktatólag akarnak hatni stb.

Éppen napjainkban azonban azt látjuk, hogy az állam olyan gyárakat tart fenn, melyeknél ezen esetek egyike sem forog fenn, de a melyek kereskedelmi vezetése nem áll nagyon mögötte más hasonló terjedelmű és magánkézen levő vállalatok igazgatásának. Megengedem, hogy textíliáinak saját számúra való létesítésénél az állam milliókat ráfizetne; ez azonban sokszorosan megtérülne a jólét emelkedésében, kapcsolatos iparágak keletkezésében, az adózó képesség rohamos emelkedésében.

Épp úgy nem volna ez improduktív kiadás, mint azok a milliók, a melyeket az állam más feladatainak teljesítésére, utak építésére, közigazgatási tan- és igazságügyi czélokra fordít s végső esetben az állami vállalatok életképességének biztosítására mindig itt volna egy hatalmas és eszhatatlanul biztos eszköz: az önálló vánterület életbeléptetése, közbelső vámköz felállítás.

körül és a mikor a vaj sísteregni kezdett, nyugtalanul a tojás után kiabált.

Az anyóka a serpenyőbe verte a tojásokat.
— Sőt, borsót! — kiáltottak a férfiak, a kik érdeklődéssel nézték a vacsora készítését.

A rántotta elkészült és miután feleségem annak az óhajának adott kifejezést, hogy ő is megszeretné izlelni a főztjét, hamarosan nekünk is megterítették.

A vacsora nagyon jól izlett. Rövid idő múlva fölkeltek az asztal mellől, megköszönték a szives vendéglátást és tovább állottunk.

— Mily boldogok is az emberek, ha szegények, — szolt Margit és lassan tovább lépegettünk az erdő ösvényén. Nem lehetnének mink is favágók? Építenénk magunknak egy ilyen kis házikót, melyen bent az erdőben. A zongorának is találnék helyet.

— Hamar megunnád ezt az életmódot, — vetetem közbe.

— Ah, dehogya. Ha a boldogság mindennapos vendég, az ember meg sem emlékezik róla. Az élet olyan hamar elmúlik, ha az ember boldog: S olykor az a gondolat kúroz, hogy milyen hálátlan vagyok! Meg sem érdemlem talán ezt a nagy boldogságot!

Fejét vállamra hajtotta és halkán tovább folytatta:

— Istenem, ha magadhoz vennél! Sokszor háborított almomban ez a kínos gondolat. Mit tennél te és mit csinálna a kis Lajoska, ha itt hagynálak benneteket? Keserves zokogás vett rajta erőt és szenvedélyesen vontam magamhoz.

Karjaimba zártam és gyöngéden megsókoltam ajakát. Aztán tovább ballagtunk az erdő útján. Beszédünk akadozott.

Barmely módon is, a jelenlegi helyzetből ki kell bontakoznunk. A közös vánterület híveinek ajánljuk, vessenek egy pillantást a központi statisztikai hivatalnak külkereskedelmi forgalmunkat feltüntetett kimutatásaiba s meggyőződnek abból, hogy ha valamikor azt mondják Magyarországról, hogy a saját zsírjában fald meg, ezen az úton haladva be fog ködtekenni azon idő, a mikor ez a sok zsír már csak idegen bődönökben lesz található.
Dr. K. . . . . G. . . . .

Az áll. tisztviselők mozgalma.

A magyar állam mostoha gyermekeinek, a szellemi munka, nem ritkán nélkülözésekkel küzdő törelmes munkásainak immár türelmetlen anyagi helyzetük javítását czélzó mozgalma országossá lett.

A Kárpátoktól az Adriáig, sok tízezer, komoly munkát végző intelligens férfi jogosan követelheti tisztességes, becsületos munkájáért a szerény, de gond nélkül megélhetéshez megkívántató anyagi eszközöket.

Ezer meg ezer család reménye fűződik ezen mozgalomhoz, melytől természetesen a pancsovai állami tisztviselők, kiknek sorsa ez exponált helyen sokszorta súlyosabb, sem maradhattak távol.

Pancsova város törvényhatóságának tartózkodás nélküli meleg érdeklődése a mozgalom iránt, arra indította az állami tisztviselők helybeli végrehajtó bizottságát, hogy az ország legtöbb végrehajtó bizottságaihoz a következő felhívást intézze:

Az állami tisztviselők anyagi helyzetének javítására irányuló mozgalom eredményességét annál biztosítottabbnak kell tekintenünk, minél szélesebb rétege a nemzetnek nyilatkozik meg annak szükségessége mellett!

E szempont lebegett szemünk előtt, midőn Pancsova város törvényhatóságát felkértük, hogy mozgalmunkat a magas kormánytól és a törvényhozásnál feliratlan támogatassa és hasonló eljárásra kérje fel hazánk összes törvényhatóságait.

Örömmel jelentjük, hogy városunk törvényhatósága ebbeli kérésünket a legkedvezőbben intézte el, amennyiben a f. évi június hó 25-én tartott rendes közgyűlésében egyhangúlag elhatározta, hogy az állami tisztviselők anyagi helyzetének javítása tárgyában pártolólal felír a magas kormányhoz és az országgyűléshez s hasorló eljárásra hívja fel a testvér-törvényhatóságokat. A határozat a jogerősség bevárására szükséges 15 nap elteltével azonnal szét fog a törvényhatóságokhoz küldeni.

Nem kell itt bővebben fejtegetnünk, mily nagy súlyt fog köcsörözni mozgalmunkra az összes törvényhatóságok ilyen megnyilatkozása, arra az alkalom is meg lesz adva Pancsova város felhívása által, de nehogy egyik- másik törvényhatóság el felhívást egyszerűen tudomásul vegye vagy félre tegye, felkérjük a Tekintetes Bizottságot, hogy illetékes törvényhatósága bizottsági tagjainál már most és a tárgyalásig állandólag odaháni sziveskedjék, hogy ügyünk a közgyűlésen épen olyan kedvező határozattal intéztessek el, mint nálunk.

Ez alkalommal arról is értesítjük a Tekintetes Bizottságot, hogy június hó 28-án tartott bizottsági nagy gyűlésünk a szegedi és gömör-kishont vármegyék állami tisztviselők felhívásához a congressus tartását föltétlenül hozzájárult, annak összehívását szükségesnek tartja, a helyre nézve Budapestet, az időre nézve pedig szeptember első napjait tartja legmegfelelőbbnek; épen azért a congressus előkészítésére a „Tisztviselők Országos Szövetségét”, mely a szervezésre hajlandóságát már ki is fejezte, egyidejűleg fel is kerük.

Közben meg-megéltünk és éreztem, a mint Margit teste remeg valami izgalomtól.

— Hallgasd csak! . . . Hallod? — Nem, nem semmi sem!

Végre kiértünk a sötét erdőből és nemsokára otthon voltunk. Benyitottunk barátságos kis lakásunkba és rögtön ruhát váltottunk, mert teljesen átázottunk.

Gyorsan tüzet raktam: mind a ketten a kandalló mellé telepedtünk. Szegény feleségem reszketett a hidegtől. Levetettem cipőit és kezemen melengtettem átázott lábcskáit.

— Köszönöm, kedvesem, köszönöm, — szolt halkán és remegő ujjai végig simogatta arcomat. Ez volt az utolsó sötét.

Azért emlékszem olyan jól a legkisebb részletekre is. Ezután még gyakorra bolyongtam kint egyedül az erdő ösvényén és emlékeimben újra fölidéztam a szegény feleségem képét.

Egyizben be is tértem a favágók házikójába.
— Hol van az úr felesége, a ki olyan jó rántottát tud csinálni? Talán csak nem beteg?

— Szomorú arczomról leolvashatta a feleletet és nem is faggatott tovább.

Senki sem emlékszik rá olyan tisztán, mint én. De ilyen a világ rendje! De mégis fájó, hogy a multak képei annyira elmosódnak.

Ha fiamat megkérdezem, hogy emlékszik-e az édesanyjára, egykedvűen válaszolja, hogy: igen.

— A hétköznapi foglalkozás profán mezbe burkolja az elhunyt emléket. Magam is így vagyok vele. De szívem most tele van bánattal, olyan furcsán érzem magamat, mintha a ruhája suhogását hallanám . . . Vízio az egész . . .

Esik az eső!

Amennyiben e határozataink a Tekintetes Bizottság nézeteivel is meggyeznének, hasonló eljárás követésére kérjük fel.

Egyöntetű, szakadatlan, kitartó munka s akkor ügyünk nyert ügy lesz!

Pancsován, 1901. évi július hó 1-én

Hazaftias üdvözléttel

Barbierik Titus áll. felső ker. isk. tanár, intéző elnök.	Balogh Béla kir. törv. bír., elnök.	Dózsa Imre áll. polg. isk. tanár, jegyző.
--	--	--

Feltételek a gyertyamosi magyar nyelvterjesztő egyesület szegedi finevelő- és táptintézetbe való felvételre.

1. Azon szülők vagy gyámok, kik fiaikat az intézetbe felvétetni óhajtják, ebbeli szándékukat legkésőbb f. é. július hó 20-ik napjáig az intézeti igazgatóságnál Szeged, Szent-Háromság-utca 9., írásbeli kérelemmel jelentik be, egyuttal tudatják lakásuk teljes címét, valamint azt is, hogy a ruházatban és egyéb felszerelési kellékekre vonatkozó kívánalmaknak egy a felvételnél, mint azután megfelelői képesek és készek.

A növendék felvétele egy tanév tartamára szól, azon növendék, ki alapos ok nélkül az intézetből évközben kilép, köteles az eltartási díjakat a kilépést követő 3 óra is megfizetni.

A kérelemhez melléklendő:

- a) keresztlevél,
- b) a legutóbbi kelt iskolai bizonyítvány és
- c) az oltási bizonyítvány.

A felvett növendékek belépésük alkalmával intézetünk orvosa által megvizsgáltatnak és ha ez trachoma és más ragályos betegségtől való mentességét igazolja, tekintetnek végrelegesen felvetteknek, miert is az orvosi bizonyítvány beküldése nem szükséges.

A felvétel után:

d) kötelezvény arról, hogy a szülőkre és helyetteseikre vonatkozó intézeti szabályzatnak alávetik magukat, az ellátási, felszerelési díjakat pontosan, a kiszabott időben előre megfizetik, a ruházatról, előforduló gyógyszerári és más, a növendéket illető évközi számlák kifizetéséről gondoskodnak.

2. Az ellátási díj egy iskolai évre 250 kor., mely összeg negyedévi vagy havi részletekben cheque által a gondnokságnak Gyertyamoson előre fizetendő. A felvétel alkalmával minden növendékét 25 kor. beiratási, 6 kor. orvosi, 2 kor. bútorhasználati díj és 2 kor. a cheque-könyv veszkéért teendő le.

3. Ezért a növendék részére lakás, élelmezés, mosás, fűtés, világítás és felügyelet jár. Minden egyéb költség, így a ruházat, tandíj, az iskolai könyvek, rajz-, irókéllékek és levelezés, valamint a tanulók évközi ruhajavításai és egyéb kellékeiknek költségeit a szülők viselik. A szükségletekért járó pénzösszeget a tanulmányi felügyelő elszámolás mellett veszi gondozás alá.

4. Minden növendék köteles belépése idején a következő felszerelést kimutatni:

- a) egy-egy öltözet a téli és nyári időszakokra szolgáló tisztességes felső ruha és téli kabát;
- b) két pár cipő vagy csizma és egy pár házi cipő vagy papucs;
- c) ágyfelszerelés, és pedig: 1 párna, 1 paplan, 2 ágylepedő, 2 párnahéj, 2 paplanlepedő;
- d) továbbá 6 ing, 4 alsónadrág, 2 hálóing, 6 zsebkeendő, 6 törülközőkeendő, 6 pár kapeca vagy harisnya (2 pár télire való), 1-1 ruha-, fog- és hajkefe, 1 sűrű és 1 ritka fésű. A ruhaneműk minden egyes darabján a gondnokság által a szülők tudtára adandó szám tisztán bevarrva s az összes kellékekről pontos jegyzék hozandó be.

Előfizetési felhívás.

Julius hó elsejével új előfizetést nyitunk lapunkra.

A „Végvidék“ előfizetési ára:

- Egész évre . . . . 12 korona.
- Fél évre . . . . 6 korona.
- Negyed évre . . . . 3 korona.

Kérjük azon tisztelt előfizetőinket, kiknek előfizetése június hó végén lejárt, hogy azt mielőbb megújítani sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében fennakadás álljon be.

H I R E K.

— **Ülés a városházán.** A város közigazgatási bizottsága bajnai Zákó Milán főispán elnöklété alatt július hó 10-én d. u. 1/2 órakor tartja rendes havi ülését a városi székház nagytermében.

— **Bírói kinevezés.** A király Tóth Mihály, perlaszi járásbírói albirót a pancsovai kir. törvényszékhez bíróvá kinevezte. A jeles képzettségű bírót, ki különben is magyar sársadalmunk régi jó ismerőse, szívből üdvözljük új működési körében és helyén.

— **Esküvő.** Gaskó Gyula a helybeli áll. főgymnasiumi közszeretben álló jeles képzettségű tanára mult csütörtökön vezette oltárhoz Hoffmann Paula úrhölgyet, Hoffmann Keresztély áll. tanító kiváló műveltségű kedves leányát. Állandó boldogságot kívánunk őszinte szívvel az ifjú szép párnak.

Leköszönt. Zilahy György felső kereskedelmi iskolai tanár, az iparos- és kereskedőtanoncziskolánál viselt igazgatói állásról leköszönt. A jeles szakember vértanú elhatározását az iskola érdekében sajnáljuk.

Halálozás. Özv. Perné Julia hosszú és súlyos szenvedés után pénteken délelőtt jobblétre szenderült. Temetése ma délután megy végbe a gör. kel. egyház szertartása szerint. Nyugodjék békében.

Diplomáciai úton elmozdított magyar rendőrfőkapitány. Ezen a címen elvenitette fel a fővárosi sajtó a múlt héten a „Sz. N.” kuforrása révén a június hó 16-án városunkban megesezt és a kedves belgrádi szomszédok által nemzetközi sérelemné fel-fűjt kókérda históriát. A belgrádi lapok valóságos diadalmamorbán kurtólik világgá, hogy városunk főkapitánya, Lestyánszky János diplomáciai úton állásától felfüggesztetett, sőt — és ez jellemzi legjobban derék szerb szomszédaink jog- és igazságérzetét, — a kötelességüket teljesített rendőrök szigorú megbüntetését is követelik.

A szerbiai sajtó és a vele a magyarság gyűlöletében versenyző néhány magyarországi sajtó lap elferdített híresztelését minden szó nélkül hagyhattuk volna, miután azonban a magyar sajtó is regisztrálja a „diplomáciai” felfüggesztést és felülve a szerb lapok elferdítéseinek, zajos csetepátéről tesznek említést, kötelességünknek tartjuk az ügyvel még egyszer a tényeknek megfelelően foglalkozni.

Először is egyszerűen nem igaz, hogy Lestyánszky főkapitány fel volna függesztve, de még vizsgálat sem lett elrendelve, dacára annak, hogy a három héttel ezelőtt előfordult incidensről ő maga tett kimerítő jelentést illetékes helyen. Sőt most is ép oly nyugodtan és teljes ambícióval látja el hivatalát mint azelőtt. De ez egész természetes is, mert Lestyánszky főkapitány mint magyar köztisztviselő csak kötelességét teljesítette és azt is a legenyhébb formában és kiváló tapintattal. Ő ugyanis a kérdéses napon délelőtt a minden jelvény nélküli megérkezett szerbiai lakodalmi vendégeknek útlevelüket, nehogy a visszatazítás alkalmával hosszadalmasan várakozzanak, előzékenyen néhány órával előbb kézbesítette és mikor ezután arról értesült, hogy a lakodalmi vendégek szerb nemzeti színű jelvényeket viselnek, a legtapintatosabb módon járatta tudomásukra, hogy azok viselése Magyarországon tilos. A szerbiaiak józanabb része le is vette a szerb nemzeti színű jelvényeket s csak néhány pofeszkedő krakéler tüntetett a szerb szívekkel. Ezek viselkedése a lehető legarrogánsabb volt. Nemcsak a rendelet előmutatását követelték a főkapitánytól, de egyáltalán úgy viselkedtek, mint a frakkba öltözött parasztok. És dacára ennek a rendőrség nem nyúlt a rendelkezésére álló eszközökhöz, hanem békében hagyta a gözölgő fejüket. Az a Belgrádon elterjedt hír, hogy a szerb jelvényeket rendőrségünk erőszakkal szedte volna le. sőt a mennyaszony ruháját szinte le tépte volna, semmi egyéb, mint galád hazugság, melynek czélatosságával mindenki tisztában van. Ilyen körülmények között követelnek szerbiai szomszédaink diplomáciai megtorlást és dícselkednek is már az eredményről. Csodálatos azonban, hogy csak a jelen esetben látnak sérelmet, pedig már ismételt fordultak elő esetek, hogy szerbiai lakodalmasokkal levették Pencsován a szerb nemzeti színű kokárdákat.

Akkor miért nem kerestek megtorlást? Valószínűleg azért nem, mert tudatában voltak, hogy idegen alattvalók is tartoznak más ország törvényeit tisztelni. Ez a mostani hejjsza, talán nem tévedünk — aligha nem a temesvári „Deutsches Tagblatt für Ungarn” című magyarfalu lap pancsovai eszmadiapolitikus levelezője által hirdett nevétséges felfogásnak, mely szerint Magyarországon az országos törvények és rendeletek idegen állampolgárokra nem bírnak hatálylyal, — tulajdonítható.

Az ilyen eszeveszett felfogásuaknak csak azt tanácsoljuk, hogy Belgrádon próbálják csak meg, nem a főkapitánnyal, hanem csak az utolsó rendőregénynyel is úgy hetvenkedni, mint a belgrádiak azt nálunk tették a rendőrfőnökkel szemben, akkor bizonyára lesz alkalmuk az ottani marasztaló vendégszeretet jóvoltából egy kis hűvösben való elmélkedésre. Az idegen nemzeti színű jelvények viselése Magyarországon mindenkire nézve tilos, sőt ilyen jelvények eldobandók. A miniszteri rendelet legalább nem tesz kivételt. Ennélfogva rendőrségünk csak kötelességét teljesítette, midőn, mint más hasonló esetekben is, érvényt szerzett a miniszteri rendeletnek s erős a meggyőződésünk, hogy a kötelességét teljesítő magyar köztisztviselőt ezért még akkor sem érheti baj, ha a szerbiai diplomácia is követelné.

Eljegyzés. J. J. J. J. Zsarko törekvő fűszerkereskedő eljegyezte Jovanovits György polgártársunk szeretetre méltó leányát Olga kisasszonyt. Gratulálunk.

Helyszíni szemle. Az úgynevezett Józsefvárosban emelendő iskola és ovoda-épület részére alkalmas telek megválasztása czéljából még e hét folyamán helyszíni szemle lesz. Úgy értesültünk, hogy egy iskolának a Széles utcában leendő felállítására a Bavanistei út és Széles utca közt összekötő utca is fog létesíttetni. Bár meg lenne mielőbb mind a kettő.

Táncmulatság. A pancsovai lövészegylet július hó 13-án (kedvezőtlen időjárás esetén 14-én) táncmulatságot rendez a lövőde helyiségeiben. Balépti díj: személyenkint 1 K. Egyleti tagok és idejegy-tulajdonosok nem fizetnek belépti díjt.

Eladó. Elköltözés miatt egy keveset használt igen jó karban levő rövid zongora, egy arany keretes nagy tükör és lámpa eladó. Cím a kiadóhivatalban.

Beiratások. A szegedi áll. felső kereskedelmi iskolában a folytatódó beiratások szept. hó 1., 2., 3. és 4. napján tartatnak meg. Mivel mind a három osztály párhuzamos, a felvétel mind a három osztályba fennakadás nélkül eszközöltek. Az igazgatóság készséggel válaszol minden levélbeli megkeresésre.

Helyes a népszámlálás. A statisztikai hivataltól a napokban érkezett azon értesítés a városi tanácshoz, hogy a város népszámlálási anyaga felülvizsgálatot és csekély és lényegtelen hiányokon kívül teljesen rendben találtatott. Ennek alapján ki is fizette a városi pénztár a számláló biztosoknak a biztosítékul visszatartott napidíj részletet.

Ármentesítő társulati közgyűlés. A pancsova-kubini ármentesítő- és belvizszabályozó társulat június 23-án tartott rendkívüli közgyűlést a városháza nagy termében. A közgyűlésen, melyen Rónay Jenő miniszteri biztos elnökölt és Wéhly József kir. főmérnök képviselte a kormányt, az érdekeltek 303 szavazatából (100 hold egy szavazat) 238 szavazat által voltak képviselve. A módosított társulati alapszabályok a véleményező bizottság javaslata értelmében elfogadtak és jóváhagyás végett felterjesztettek. — Bejelentették, hogy a társulat közérdekűnek és tültérheltnék nyilvánított s ez alapon részére 3.239.749 korona állami hozzájárulás utalványoztatott. Az állammal történt le- és elszámolások után 880.000 korona készpénze maradt a társulatlak, mely összeg a nagybecskereki és pancsovai takarékpénztárakba 5%-os kamattal van elhelyezve. Ezen jelentős lépésben úgy a miniszteri biztosságnak, mint a kormányzatnak szavaztatott a társulat zilált anyagi helyzetének rendbehozataláért. A készpénz elhelyezése tárgyában, többek hozzájárulása után határozatba ment, hogy az jövőben megosztva torontali és temesmegyei jó hiteli takaréknévtárakba maradjon elhelyezve 5%-os kamattal ellenében vagy legalább 5%-os tiszta kamattal hajtó óvadékképes papirokba fektessék. — A társulat miniszteri biztosságnak megbízása augusztusban lejárván, a véleményező bizottság indítványozza, hogy a miniszteri biztosságnak még legalább két évre leendő meghosszabbítását kérjék a földművelésügyi minisztertől. Az e fölött keletkezett vita folyamán Pancsova város törvényhatósága nevében a társulati autonómiaja a miniszteri biztosság idejének lejáratát után való azonnali visszaállításának kérelmezése indítványoztatott. Ezzel szemben a véleményező biztosságnak a miniszteri biztosság fentartására vonatkozó indítványa nyerte a túlnyomó többséget azon hozzáadással, hogy 2 évi időtartamra Rónay Jenőt kéri miniszteri biztosságnak. — És ezzel a rendkívüli közgyűlés, mely tulajdonképpen a miniszteri biztosság érdekében látszott összehívottának, véget ért.

Utcái suhancok rombolása. Valósággal felháborító az a vad rombolás, melyet városunk utcáin végig járva tapasztalunk úgy a gyéren ültetett fákon, mint az egyes épületeken. Fiatal növénydekkákat a földre hajtva vagy gyökereitől kicsavarva, hűs árnyat nyújtó fáknak kergét lehámozva, ágakat erőszakosan letörve látni, minálunk nem valami ritkaság. És ezek a „csinyek” nem ritkán a szülőik vagy felnőtt hozzátartozóik szeme láttára, világos nappal követik el, a nélkül, hogy csak egy rendre utasító szót is mondanának az ő kedves magzatuknak. Sőt jaj annak a merész helandónak, a kit balsorsa véletlenül egy ilyen gyermekli vandálizmus szemtanújává tesz és rá trál szólni az ártatlanul játszó kedvencekre. A piaci kofa legkésebb cziframondásai és az utcái gyerkőcök vigyorgó csufolódásai értetik meg a szerencsétlennel, hogy neki a városról nincs helyes fogalma. (Hiszen a városi kupaktanács egyik főkorifeusa is a fásitástól félti a város jellegét. Szédő.) De nemcsak az élőfák, hanem az épületek is állandó rongálásunk tárgyai nálunk. Késsel, kalapáccsal, fejszével és mindenféle más szerszámmal rongálják a házak vakolatát, párkányait. Sokszor a ház egyik végén dolgozik még a kőműves, máris a másik végén megromogtak az ujonnan tatarozott ház falát. A szines krétával, irónnal, szénnel stb.-vel való összefirkálás pedig napirenden van. Különösen ügyesek ezen rombolásban a mi inasaink. De nem ritkán iskolás gyermekek is vetelednek velük. Jó volna, ha rendőrségünk megcsipne egyszer-másszor egy ilyen garázda fickót és érzékenyen megbírsagolná a szülőket, talán békében maradnának a senki útjában sem álló fák és épületek.

A kávéházi szivarkák alkonya. Van a pénzügyminiszternek egy rendelete, a melylyel eltiltja, hogy nyilvános mulató helyeken trafik szivarkák kívül egyébét árussítsanak. E rendelet dacára ma is mindenféle oly szivarkákat árúsítanak a kávéházakba járó közönségnek, melyeket a nyilvános helyek alkalmazottjai maguk készítenek. A régebbi rendeletének akár most érvényt szerezni a miniszter és e czéllal szigorú hangu rendeletben hívja föl a pénzügyigazgatóságot is arra, hogy a visszaéléseket ellenőrizzék s minden kihágást a törvény teljes szigorával büntessenek meg.

Bosnyák iskolai bizonyítvány. A vallás- és közoktatási m. kir. miniszter rendeletet bocsátott ki, a mely a mosztári főgymnázium által kiadott osztály- és érettségi bizonyítványokat Magyarországon is érvényesnek nyilvánítja. Kikötés azonban a miniszter, hogy a mosztári gymnáziumból magyarországi középiskolába át lépő tanulók kötelesek a magyar nyelvből és irodalomból, valamint Magyarország történetéből kiegészítő vizsgálatot tenni.

50-éves jubileum. Impozáns módon ülte meg a temesvári könyvnyomdászok egylete (jelenleg a Magyarországi Könyvnyomdászok Egyesületének temesvári kerülete) június hó 29-én és 30-án 50-éves

fennállásának ünnepét. Temesvár s a hozzá tartozó városok nyomdászai valóban büszkéek lehetnek ez ünnepre, mert kevés munkás egylet van az országban, mely a humanizmus terén oly áldásos működést fejtene ki, mint a temesvári kerületi nyomdász-egylet. Az ünnepségek sora diszközgyűléssel vette kezdetét, mely június 29-én d. e. a városháza tanácstermében folyt le számos előkelő vendég, valamint a vidéki küldöttek jelenlétében. Délután a „Gyárudvar” kert helyiségében rendezett nyári ünnepélyen gyűltek össze a nyomdászok, hol rajtok kívül nagyszámú közönség jelent meg. A serény rendezőség gondoskodott róla, hogy a közönség igényei gazdag műsor nyújtásával ki legyenek elégítve; volt katonazene, énekszámok, (előadva a Typographia nyomdász dala-rda által,) humoros betétek, világposta, díjtékés stb. stb. Műsor után tánc vette kezdetét, mely a legjobb kedv mellett tartott a reggeli órákig. — Vasárnap június 30-án az ünnepségnek második komoly aktsua, az általános nyomdász-gyűlés tartatott meg, melyen lelkes ügyszeretettel és nagy szakértelemmel tárgyaltak a nyomdász-ipar fontos létkérdései, mint a tanonczügy rendezése, a piszokverseny megszűntetése stb. stb. Peidl Gyula, a „Typographia” szerkesztője meggyőző érvekkel kelt sikra a fent jelzett bajok orvoslása érdekében s a szaktársakat összetartásra és szervezkedés érdekében való hathatós működésre szólította fel, a mit a jelenlevők élénk helyesléssel vettek tudomásul. Délután társas kirándulás volt a polgári lövőidőben, melylyel befejezést nyert a temesvári és délvidéki nyomdászszág szép ünnepélye.

Ötforintosok alkonya. Lassan-lassan csak kimalnak a régi bankók, régi tallérok, hogy helyet adjanak az új pénznek, a koronának meg a fillérnek. — A krajczár, az egy és két piczula, meg az egyforintos bankó immár a muzeumi ritkaságok közé tartoznak s melléjük fog kerülni nemsokára egy zöldszínű bankó, az ötforintos is. A miniszteri rendelet kimondta, hogy az ötforintos már csak ez év szeptember 1-ig lehet használatban s legkésőbb deczember 1-ig beváltandó. Az ötforintos bankó napjai tehát meg vannak immár számlálva s idestova fél év után már nem fog szerepet játszani az élet vásári küzdelmében, már nem fogják utána milliók törni magukat. A kit ezután érdekelni fog, az legfőljebb csak az archeologus lesz.

Borvédő. A napokban a kir. szabadalmi Hivatal egy „Borvédő” nevű készüléket szabadalmazott, mely lehetővé teszi, hogy a legkisebb háztartás is nagyban — tehát olcsóbban szerezhesse be a bort s ne kelljen mint eddig — attól tartania, hogy a csapon járó hordó tartalma minél előbb elvirágosodik, utolsó negyed része pedig a sok alj miatt ihatatlanná válik. A készülék gummi párnás műdugóját egyszerűen beverjük az akona helyébe és beleszorítunk egy különös szerkezetű üveghengert, melynek belső csőveiben olyan folyadék van, hogy a csap-ujtáskor beáramló pinczei levegőnek minden baczilusa menten elpusztul benne s így a bort soha meg nem fertőztetheti. Eltörés ellen egy bádogsüveg védi a készüléket. Ha meggondoljuk, mennyi pepecseléssel jár az üvegebe fejtés, aztán meg hogy pár hét múlva benne a bor elzavarosodik, igazán hasznosnak kell tartanunk a találmányt, mely csak hét koronába kerül és már az első hektó bornál megtakarítható abban, hogy nem lesz neki alja s utolsó literig tisztán megiható. Használati utasítás és 2—3 évre kellő anyag is van minden darabhoz paszolva, úgy hogy egy perc alatt mindenki tud vele bánni első látásra. Kapható Budapesten (VIII. Népszínház-utca 27.) Dr. Molnár István feltalálónál. — (Kívánatos lenne, ha városunk és vidéke számára valamelyik kereskedőnk megszerezne e fontos háztartási cikk képviselétét. Szerk.)

Hirdetések.

4124. szám 1901. Pancsovai főszolgabírószágtól.

Pályázati hirdetmény.

Az üresedésbe jött Bányos községi segédjegyzői állásra ezennel pályázatot hirdetek.

Ezen állással a következő javadalmazások vannak egybekötve. 800 korona évi fizetés és mint anyakönyvvezető 200 korona állami-segélyt kap.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy a törvényben előírt képesítést igazoló bizonyítvánnyal felszerelt kérvényüket 1901. évi július hó 16-ig aláírott hivatalnál nyújtsák be, mert a később beérkező kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

A választás 1901. évi július hó 17-én d. e. 10 órakor fog Bányos községében meg-ejtetni.

Pancsován, 1901. évi június hó 29-én.

Jablonszky Miklós, főszolgabíró.

